

A HTMT HÍREI

Elérhető a Magyar Tudományos Akadémia folyóiratának legújabb, júliusi száma

Elérhető a Magyar Tudomány júliusi száma. [...] A tanulmányok között található Várady Tibor, az MTA köztestületének külső tagjának: Egy 15,63 pontértékű társadalomtudós? Jegyzetek a mérhetőségről című tanulmánya, melyben a tudománymetria kérdésközéről értekezik. [...] A tudományos kutatások során (a társadalomtudományokat is beleértve) egyre több teret és egyre nagyobb fontosságot nyernek a számok. Ez vonatkozik a tudományos és oktatói eredmények értékelésére is. Más emberi tevékenységek területén is kulcsfontosságot nyernek a számadatok – így a büntetőeljárásban is. Közben gyakran háttérbe szorul a kérdés, hogy valóban mérhető-e minden, amit mérünk. Szembesülni kell azzal is, hogy milyen magatartásokat, milyen minőségilátást és milyen célokat ihlet a számokban kifejezett értékelés... [...] Könyvszemlét írt Korompay Klára nyelvtörténész Benkő Elek – Sándor Klára – Vásáry István: A székely írás emlékei című kötetéről...” Forrás: Mersz.hu: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

RMDSZ-panasz az erdélyi magyar kisebbség helyzetéről

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) a romániai magyar kisebbség helyzetéről tájékoztatta az Európa Tanács kisebbségi keretegyezményének szakértőit, megemlítve, hogy a román közigazgatási kódex nagy visszalépést jelent a nyelvi jogok tekintetében – adta hírül csütörtökön az RMDSZ hírlevele. [...] A romániai kisebbségi törvény helyzetéről az RMDSZ küldöttségének tagjai elmondták: a kormányprogramba foglalták a jogszabály elfogadását, jelenleg dolgoznak a törvénytervezeten, amelyet egyeztetések követnek a többi nemzeti kisebbség képviselőivel és a parlamenti pártokkal. Ráműtettek: a közigazgatási kódex nagy visszalépést jelent a nyelvi jogok tekintetében, az egyházi ingatlanok visszaszolgáltatása leállt, a már visszaszerzett tulajdonokat visszaállamosítják, továbbra is problémát jelent a nyelvi jogok alkalmazása...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Mindset-konferencia a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen

Az átalakulóban lévő, válságokkal terhelt Unióról, európai kisebbségvédelemről, kereszténydemokráciáról, a hagyományos értékek és kultúránk megőrzéséről és annak lehetőségeiről beszélgetett hétfőn Vincze Loránt EP-képviselő, a FÜEN elnöke és meghívottjai: François-Xavier Bellamy, francia filozófus, európai parlamenti képviselő, Kelemen Hunor, miniszterelnök-helyettes, az RMDSZ elnöke és Szenkovics Dezső, a Sapientia - Erdélyi Magyar Tudományegyetem Kolozsvári Karának dékánja, az MTA köztestületének külső tagja a MINDSET konferenciasorozat újabb rendezvényén, Kolozsváron...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Interaktív kiállításokat és szabadulósobát is tartalmazó Kommunizmus Múzeuma épül Sepsiszentgyörgyön

Rendhagyó rendeltetést kap az elkövetkező években a sepsiszentgyörgyi volt dohánygyár egyik legfiatalabb épülete, a gyárudvar hátsó részén található hatalmas raktárépület, melyben az országban egyedülálló Kommunizmus Múzeumát alakítják ki. A koncepció, elrendezés, valamint a majdani működtetés szempontjából is egyedi létesítményt pénteken ismertette Antal Árpád polgármester... [...] A beruházást az országos helyreállítási alapból (PNRR) finanszírozzák, a szakárca 11,4 millió eurót biztosít. [...] A projektről további részletekkel szolgáltak a Székely Nemzeti Múzeum munkatársai, Kinda István néprajzkutató, antropológus az MTA köztestületének külső tagja, és Tóth-Bartos András történész, akik a szakmai háttérrel biztosították a kiállítótérek berendezése, kialakítása vonalán. [...] A tervezés sajátosságairól Zsigmond Pál és Hlavaty Orsolya építészek beszéltek...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Vizsgálják a Mária-oszlop alapozását Kolozsváron

Egyre közeledik a megvalósuláshoz sok kolozsvári régi vágya, hogy a Farkas utca és az Egyetem utca találkozásánál, a 18. században kialakított kis barokk téren elhelyezett Mária-oszlop visszakerülhessen eredeti, méltó helyére. Nemrég kutatóárkot nyitottak az Egyetem utcában, abból a célból, hogy megvizsgálhassák az egykori Mária-oszlop alapozását, és azt, hogy az milyen viszonyban van az egykori járósíntekkel. Erről Macalik Arnold építész, a Farkas és nyolc további belvárosi utca felújítására meghirdetett tervpályázatot elnyert, Mossfern Arhitectura tervezőiroda munkatársa beszélt lapunknak. [...] A Mária-oszlopot 1744–1746-ban készítette a korbéli erdélyi katolikus arisztokrata elit egyik legkiemelkedőbb tagja, gróf Kornis Antal és felesége, Petki Anna. A házaspár valószínűleg egy pusztító pestisjárvány-hullám elmúltával, hálából, fogadalmi oszlopként emeltette a műalkotást,

amely a kor legjelentősebb erdélyi szobrászának, az ekkor már Kolozsváron élő Schuchbauer Antalnak a munkája...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: 13 éve gyűjt söröskorsókat Hágó Nándor, a nagykárolyi múzeum igazgatója

Hágó Nándor régész, az MTA köztestületének külső tagja 2009 óta gyűjt söröskorsókat: Pár darab teljesen hagyományos, literes korsóval indult, aztán használt árucikkes boltokban, régiségpiacokon és az interneten vadászta az újabb példányokat. Korábban kiállítás is szervezett már az impozáns gyűjteményéből. A nagykárolyi régésszel korsókról, gyűjtőszendevélyről, sörökről és történelemről is beszélgettünk. [...] Leginkább milyen díszítéseket használtak régen a korsókon, milyen ábrázolásokat festettek vagy alakítottak ki rajtuk? Legtöbb esetben kocsmai vagy vadászjelenetek vannak rajtuk, de zenészeket is gyakran ábrázoltak. Utcai jeleneteket, városrészeket bemutató korsók is vannak, vagy olyanok, melyeken a sörfőzéshez kapcsolódó eszközöket jelenítenek meg, de gyakoriak a növényi motívumokkal díszített történetek is, mint pl. a maláta, a komló...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Közgyűlést tartott az Erdélyi Református Egyházkerület

Éves közgyűlést tartott július 1-én az Erdélyi Református Egyházkerület, amelyen a püspöki és missziói jelentéseket hallgatta meg a testület, valamint püspök helyettessé, világi főjegyzőt és műszaki előadót választott – tájékoztatót a reformatus.ro. A testület püspök helyettesnek Kolumbán Vilmos József teológiai rektort, az MTA köztestületének külső tagját választotta, a presbiteri főjegyzői tisztséget Veress Zsombor gyógyszerész, küküllői egyházmegyei főgondnok, az egyházkerületi műszaki előadói tisztséget pedig Zakariás Attila sepsiszentgyörgyi építész töltheti be a jövőben. [...] Kolumbán Vilmos a Szabadság kérdésére elmondta: pontosan még nem sikerült átbeszélni az egyházkerület püspökével a feladatokat, de maga a tisztség a püspök helyettesítését jelenti akár eseti, akár állandó megbízásról legyen szó...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Meleg Vilmos színművész életműdíjat kapott, a legjobb előadás a nagyváradi társulaté

Szombaton, június 2-án adták át a Magyar Színházak 34. Kisvárdai Fesztiváljának elismeréseit: életműdíjat kapott Meleg Vilmos színművész, a Nagyváradi Szigligeti Színház egykori igazgatója, a társulat pedig elnyerte a legjobb előadás díját Az öngyilkos (r. Botos Bálint) című produkcióval. [...] A szervezők közleményükben kiemelik: idén érkeztek társulatok többek között Szabadkáról, Újvidékről, Székelyudvarhelyről, Gyergyószentmiklósról, Sepsiszentgyörgyről, Marosvásárhelyről, Beregszászból, Nagyváradról, Szatmárnémetiből, Aradról...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Europa Nostra-díjjal tüntették ki a kolozsvári Vallásszabadság Háza

A műemlékvédelmi szakterület legrangosabb kitüntetésével, Európai Örökségi/Europa Nostra Díjjal tüntették ki a kolozsvári Vallásszabadság Háza, a volt unitárius püspöki rezidencia helyreállítását. A város egyik legkorábbi, számos látványos XV. századi építészeti részletben gazdag polgárházának helyreállítása 2009-2019 között a magyar és a román állam támogatásával, több tucat szakember és helyreállító csapat közös munkája által valósult meg...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: Erdélyi arcok

A Degenfeld-Schonburg család csupán a 19. század elején érkezett Erdélybe német nyelvterületről. Az Erdélyben született első generáció szívvel-lélekkel magyarrá lett. A család tagjai kiemelkedő szerepet játszottak a magyar történelemben és a magyar református egyház történetében is. [...] A Degenfeld családról Kálmán Attila tanár, történész tájékoztatót és válaszolt kérdéseinkre...” Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Tanévzáró és diplomaátadó a Rákóczi-főiskolán

Ünnepélyes keretek között, a hagyományoknak megfelelően a beregszászi református templomban került sor a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (II. RF KMF) tanévzáró és diplomaátadó ünnepségére július 1-jén. Alapképzésben 137, mesterképzésben 48 végzős hallgató kapta kézhez oklevelét. [...] Nemzeti imádságunk, valamint a Rákóczi-főiskola himnuszának eléneklése után Fodor Gyula, az MTA köztestületének külső tagja, tudományos és nemzetközi kapcsolatokért felelős rektor helyettes felolvasta Cserniczkó István rektor, az MTA külső tagja – aki sajnos nem lehetett személyesen jelen az ünnepségen – évértékelő beszámolóját. A rektor beszédében hangsúlyozta az oktatók mind az ukrainai, mind a magyarországi és nemzetközi tudományos színtereken elért kiemelkedő szakmai sikereit, [...] valamint elmondta: a Rákóczi-főiskola az alapképzésben 18, a mesterképzésben pedig 10 szakra hirdet felvételt...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Keleten építi meg a Volvo az ország ötödik autógyárát

A Kassa melletti Bernárfalván lévő ipari parkban épít 1,2 milliárd eurós beruházás keretében üzemet a svéd Volvo. A tervek szerint a cég 2026-tól évi 250 ezer elektromos autót fog gyártani Kelet-Szlovákiában. Az állam több mint 200 millió eurót költ az ipari park létrehozására. A nulladik fázisban, amelyre 2 millió eurót fordított, terepfelmérés és a környezeti hatástanulmányok elvégzése szerepelt...” Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#)

Bárdi Nándor: A szlovákiai magyarságnak nincs parlamenti képvisellete és félő, hogy szlovák pártokra fog voksolni

Bárdi Nándor történész, a Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet tudományos főmunkatársával, osztályvezetőjével készült interjúnk harmadik részében az alábbi kérdésekre kerestük a választ: Mi határozza meg, hogy miként alakul az adott közösség sorsa? Az önálló közvélemény-kutatás hiányának vannak politikai következményei? Mennyire volt egyértelmű a revízió várása? A diaszpóra, mennyiben tér el az 1956-os, vagy más migrációs csoportoktól? Mit kezdünk a határon túli nyelvvaltozatokkal? Mit mond ki a határtalanítás programja? A kisebbségi közösségek tudnak küzdeni a saját önállóságukért? [...] Az új csoport, a diaszpóra, mennyiben tér el az 1956-os, vagy más migrációs csoportoktól? Az új magyar kb. 600 ezres diaszpóra most intézményesül. Közel 100 hétvégi iskola, óriási közösségi média csoportok, sport és egyéb önszerveződések működnek. Ugyanakkor az internet révén kulturálisan, virtuálisan az otthoni közegben is benne maradhat, vagy hazájától távol is élhet a kis magyar világok burokjában...” Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

Interjú: Csóti György, a Kisebbségi Jogvédő Intézet igazgatója

Legutóbbi, éppen egy évvel ezelőtti beszélgetésünkör is azzal kezdtem – most sem kerülhető meg, mert ez a lényeg: hogy állunk kisebbségi jogvédelem ügyében? [...] Hét évvel ezelőtti KJI igazgatói kinevezését követően meglehetősen lesújtó képet festett értékelésében, mikor úgy fogalmazott: a helyzet „kritikán aluli a Felvidéken, Erdélyben és Kárpátalján, mert még a papíron vállalt minimális szintű jogvédelmi garanciákat sem tartják be”. Sajnos a hét évvel ezelőttihez képest érdemi változás nem történt. Vannak ugyan kisebb eredmények – Kárpátalja kivételével – minden régióban, de jöttek (részben) újabb problémák is. Ennek ellenére beszélhetünk sikerekről is, Felvidéken például Falath Zsuzsanna esetében, Erdélyben az úzvölgyi perekben, Vajdaságban anyanyelvhasználati ügyekben, például az Újvidéki Egyetem Jogi Karával szemben. [...] Áttérve a Felviékre [...] milyen ügyek vannak jelenleg folyamatban a KJI-nél? Jelenleg több mint húsz konkrét ügyünk van, melyek száma az év folyamán még tovább nőhet...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Kutatás: Dél-Szlovákia néhány városának kétnyelvűsége

Simon Szabolcs, az MTA köztestületének külső tagjának, a Gramma Nyelvi Iroda által támogatott írása három dél-szlovákiai város, Érsekújvár, Vágsellye és Komárom kétnyelvűségének bemutatása céljából. [...] A kutatás módszere kérdőíves felmérésen alapult, néhány, meghatározott szempont – főleg a település magyar nemzetiségű lakosságának aránya – szerint kiválasztott városban, az „erősen magyar jellegűtől” (Komárom) az átmenetet képezőn át (Érsekújvár) az „alig magyar jellegűig” (Vágsellye). [...] A terepmunka során az volt a célunk, hogy a kutatópontként meghatározott városokban legalább 40 magyar nyelven és 40 szlovák nyelven kitöltött kérdőívet gyűjtsünk fel. A kérdőív 29 kérdést tartalmazott, magyar és szlovák nyelvű változatban készült el. [...] Az adatközlőket azzal kapcsolatban is megkérdeztük, hogy milyen nyelve(ke)t használnak egyes nyelvhasználati szintereken (magánérintkezésben és nyilvános nyelvhasználati szintereken)...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Surovec Róbert első regényének bemutatója Kassán

Június 29-én a kassai MaJel Rovás Központban került sor Surovec Róbert A halál anatómiája című történelmi krimijének a bemutatására. Miután a szerző a jelenlévőknek esetelte a regény megírását megelőző kutatását (külön figyelmet szentelve az 1896-os kassai eseményeknek), Sztás Henrietta (a könyv borítójának tervezője) beszélt a művészeti technikáról, amelyet a borítón látható rajz készítésénél alkalmazott...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Szlovákiai magyar írók díjaztak

Pénteken egyszerre adták át az elmúlt három év Sziveri-díjait a magyarországi Paloznakon. Az idei díjazott a vágsellyei születésű Száz Pál költő, egyetemi oktató. „Száz Pál eddigi legemlékezetesebb irodalmi műve a Fűje sarjad mezőknek című, nyelvertertő erejű »legendárium«. Ez az allegorikus füveskönyv részint modern legendameséket, anekdotákat, elmésségeket tartalmazó

gyűjtemény, részint a kisebbségi sorsot és az egyetemes emberi esendőséget bemutató traumaelbeszélés, részint a történelmi katalizátorokat egyéni szemszögből, transzkulturális horizontból láttató szubjektív krónika, de a régi és a modern magyar nyelv és műfaji tradíciók speciális elegye is” – áll a kuratórium indoklásában. [...] A vírushelyzet miatt az utóbbi két évben nem rendezhették meg adójátadót, ezért most a tavalyi és tavalyelőtti díjazottakat, Korpa Tamás budapesti költőt és Kovács Lea zágrábi műfordítót is köszöntik...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Közvélemény-kutatás: A szerbiaiak 80 százaléka ellenzi az Oroszországgal szembeni szankciókat

Szerbiában az a vélemény dominál, hogy az ország legfontosabb külpolitikai partnere Oroszország, és a polgárok 80 százaléka nem ért egyet azzal az állásponttal, hogy szankciókat kellene bevezetnie Oroszországgal szemben, derült ki a Demostat legfrissebb felméréséből. [...] A kutatás egyik kérdése az volt, hogy mit tegyen a kormány Szerbia előrelépése érdekében: fogadja el vagy tagadja meg az EU-csatlakozást. Mihailović azt állítja, hogy a válaszadók 30 százaléka gondolta úgy, hogy el kellene fogadnia, 43 százaléka pedig elutasította a csatlakozást, míg a válaszadók 25 százaléka „valahol a kettő között van”. [...] Zoran Panović, a Demostat programigazgatója elmondta, hogy a mindig Európa-párti szerb polgárok egyharmadából igazából a válaszadóknak csupán mindössze 17 százaléka van tisztában a politikai kompromisszumokkal... [...] Hogy ha Koszovó kontrollváltozóként szerepel a kutatásban, akkor az EU támogatása még kisebb”, magyarázta Panović...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Szerbia lakossága 7 millió alá csökkent

Szerbiának statisztikai becslések szerint 2021-ben 6.834.326 lakosa volt - közölte a Köztársaság Statisztikai Hivatal (RZS). Nemi összetétel szempontjából a lakosság többsége nő, szám szerint: 3.507.325, százalékban kifejezve ez 51,3 %...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Ipar 4.0: A Szegedi Tudományegyetem szabadkai intézményekkel közös projektje

Gyakornoki program, laborfejlesztés, elméleti és gyakorlati képzések is megvalósultak a „Mechatronikai és ipari automatizálási regionális innovációs laboratórium – Ipar 4.0” című projekt kapcsán, a Szegedi Tudományegyetemen. [...] Az egyetem a Csongrád-Csanád Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával, a Szabadkai Üzleti Inkubátorral és a Szabadkai Műszaki Szakfőiskolával működött közre. [...] A projekt fő eredményeként fenntartható együttműködési struktúra jött létre a felsőoktatási intézmények, kamarák és üzleti inkubátorok között...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Videó: Átadták a Bárka Református Óvodát Maradékon

A külhoni magyar óvodák sarokkövei az erős magyar intézményrendszernek, amely a bölcsődétől az egyetemig biztosítja, hogy a magyar gyermekek és diákok szülőföldjükön magyarul tanulhassanak – fogalmazott Potápi Árpád János, a magyar Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára a maradéki Bárka Református Óvoda ünnepélyes átadásán. [...] Maradékon 2013-ban merült fel újból az iskoláskor előtti magyar nyelvű oktatás ötlete, először hétvégi óvoda formájában, ami játszóházzá nőtte ki magát. 2019-ben egy új, háromszintes, 200 négyzetméter alapterületű épület kialakítása kezdődött el...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Három vajdasági díjazott a 34. Kisvárdai Fesztiválon

Szombaton a díjkiosztással fejeződött be a Magyar Színházak 34. Kisvárdai Fesztiválja... [...] A seregszemle idei díszvendége a Zentai Magyar Kamaraszínház volt, és a commedia dell'arte forma újratelentéséért A fogadósnő című előadását jutalmazták. A szakmai zsűri elismerő oklevelét előadásuk kiemelkedő társadalmi érintettsége okán az Újvidéki Színház Mephisto című produkciója és a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház Az utolsó kislányok című előadása érdemelte ki. [...] Kilenc nap alatt 23 színpadi produkciót láthatott a közönség öt helyszínen...” Forrás: Magyarorszo.rs: [teljes cikk >](#)

Szerdán nyílik meg a XIX. Vajdasági Szabadegyetem

Főként magyar és világpolitikával, gazdasággal és vállalkozásindítással kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik a XIX. Vajdasági Szabadegyetem az idén, amely július 6-án nyílik meg az észak-bácskai Kishegyesen. A szabadegyetemnek helyet adó Kátai tanyán ezúttal is a fiatal vajdasági magyar értelmiség összefogását, együtt gondolkodását és véleményformálását érintő kérdések jelennek meg...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Augusztusban jön az Itt-Ott találkozó

Kovalszki Péter, a Magyar Baráti Közösség (MBK) főgondnoka az ITT-OTT találkozó közeledtének jó hírét hozta Clevelandbe apák napján. [...] Az ITT-OTT Találkozó az MBK immáron 50 éve (1952-ben indult) megrendezésre kerülő egyhetes találkozója. A programot úgy állítják össze a szervezők, hogy a család minden tagjának tartalmas kapcsolást nyújtson. A komolyabb hangvételű, kulturális és tudományos előadásokat zenei programok színesítik. A rendezvényen elhangzottakról minden évben kiadnak egy kalendáriumot, amelyben az előadások szövegét publikálják. [...] A megnyitó istentiszteletet követően pedig egy magyarországi etnográfus, Gulyás Ferenc előadása következik majd, aki a találkozón többször is színpadra lép. Somogyi Balázs előadása a Magyar élet, színek, egyéniségek a XX. század derekán New Yorkban címet viseli majd...” Forrás: Bocskairadio.org: [teljes cikk >](#)